

QON TOMIR KASALLIKLARI

Avlayev Shohjahon Baxtiyorovich
Hamdamov Sherali Ikromovich
Ravshanov Nodirbek Elbek o'gli

Annotatsiya: ushbu maqolada qon tomir kasalliklarining turlari, karotid arteriya bilan bog'liq muammolar, vena kasalligi, ichak ishemik sindromi, buyrak arteriyasi kasalligi va boshqalar to'g'risida yozilgan.

Kalit so'zlar: qon tomir, kasalliklar, carotid, arteriya, vena kasalligi, ichak, buyrak.

Qon tomirlari - bu elastik naychalar bo'lib, ular qonni tanangizning har bir qismiga olib boradi. Qon tomirlariga quyidagilar kiradi:

- Yuragingizdan qon olib yuradigan arteriyalar.
- Qonni yurakka qaytaradigan tomirlar.

Kapilyarlar, sizning mayda tomirlaringiz va arteriyalaringizni bog'laydigan eng kichik qon tomirlaringiz, to'qimalaringizga kislorod va ozuqa moddalarini etkazib beradi va ularning chiqindilarini olib tashlaydi.

Qon tomir kasalliklarining turlari

Ba'zi qon tomir kasalliklari sizning arteriyalaringizga ta'sir qiladi, boshqalari esa to'miringizda paydo bo'ladi. Ular faqat tanangizning ma'lum qismlarida ham paydo bo'lishi mumkin.

PERIFERIK ARTERIYA KASALLIGI

Yuragingizning qon tomirlari (koronar arteriyalar) singari, periferik arteriyalaringiz ham (yurakingizdan tashqaridagi qon tomirlari) ateroskleroz, ularning ichida blyashka (yog 'va xolesterin birikmalari) to'planishini rivojlanishi mumkin. Vaqt o'tishi bilan to'planish arteriyani toraytiradi. Oxir-oqibat, toraygan arteriya kamroq qon oqimiga olib keladi, bu ishemiyaga yoki tanangiz to'qimalariga qon oqimining etarli emasligiga olib kelishi mumkin. Periferik arteriya kasalliklarining turlariga quyidagilar kiradi:

- Periferik arteriya kasalligi: oyoqlaringizdagi tiqilib qolish. Qon aylanishining to'liq yo'qolishi gangrenaga va oyoq-qo'llarning yo'qolishiga olib kelishi mumkin.
- Ichak ishemik sindromi: oshqozon-ichak tizimiga olib keladigan qon tomirlarining tiqilib qolishi.
- Buyrak arteriyasi kasalligi: Buyrak arteriyalaringizning tiqilib qolishi buyrak arteriyasi kasalligi va buyrak etishmovchiligiga olib kelishi mumkin.
- Popliteal entrapment sindromi: Ba'zi yosh sportchilarning oyoqlariga ta'sir qiladigan noyob qon tomir kasalligi. Tizza yaqinidagi mushak va tendonlar popliteal arteriyani siqib, pastki oyoqqa qon oqimini cheklaydi va arteriyaga zarar etkazishi mumkin.
- Raynaud fenomeni: sovuq yoki stress ta'siridan barmoqlaringizning kichik arteriyalarining, ba'zan esa oyoq barmoqlarining spazmlaridan iborat.

Buerger kasalligi: Ko'pincha kichik va o'rta arteriyalar, tomirlar va nervlarni ta'sir qiladi. Sababi noma'lum bo'lsa-da, tamaki iste'mol qilish yoki ta'sir qilish bilan kuchli bog'liqlik mavjud. Qo'llaringiz va oyoqlaringizning arteriyalari torayadi yoki tiqilib qoladi, bu sizning barmoqlaringiz, qo'llaringiz, oyoqlaringiz va oyoqlaringizni qon bilan ta'minlanmasligiga (ishemiya) sabab bo'ladi. Jiddiy blokirovkalar bilan to'qimalar o'lishi mumkin (gangrena), bu ta'sirlangan barmoqlar va oyoq barmoqlarini amputatsiya qilishni talab qiladi. Yuzaki tomirlarning yallig'lanishi va Raynaud belgilari ham paydo bo'lishi mumkin.

Karotid arteriya bilan bog'liq muammolar

Bular sizning bo'yningizdagi ikkita asosiy uyqu arteriyasida sodir bo'ladi.

Karotid arteriya kasalligi: miyangizni ta'minlaydigan arteriyalarning tiqilib qolishi yoki torayishi. Bu vaqtinchalik ishemik hujum (TIA) yoki insultga olib kelishi mumkin.

Karotid arteriya diseksiyasi: arteriya devorining bir qatlamidagi yirtiqdan boshlanadi. Qon bu yirtiq orqali oqadi va devor qatlamlari orasiga tarqaladi.

Karotid tana o'smalari: karotid arteriya atrofidagi asab to'qimalarida o'sish.

Karotid arteriya anevrizmasi: arteriya devoridagi bo'rtib, devorni zaiflashtiradi va yorilishga olib kelishi mumkin.

Vena kasalligi

Tomirlar egiluvchan, ichi bo'sh naylar bo'lib, klapanlar deb ataladi. Mushaklar qisqarganda, bu bir tomonlama klapanlar ochiladi va qon tomirlar orqali o'tadi. Mushaklaringiz bo'shashganda, klapanlar yopilib, qon tomirlari orqali bir yo'nalishda oqishini ta'minlaydi.

Agar tomirlar ichidagi klapanlar shikastlansa, klapanlar to'liq yopilmasligi mumkin. Bu qonning har ikki yo'nalishda oqishini ta'minlaydi. Mushaklaringiz bo'shashganda, shikastlangan vena(lar) ichidagi klapanlar qonni ushlab turolmaydi. Bu tomirlarda qon to'planishi yoki shish paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin. Tomirlar bo'rtib, teri ostidagi arqonlarga o'xshaydi. Qon tomirlar orqali sekinroq harakatlana boshlaydi va tomir devorlarining yon tomonlariga yopishib qolishi mumkin. Alomatlar orasida og'irlik, og'riq, shishish, zonklama yoki qichishish mavjud. Qon pıhtılarının shakllanishi mumkin.

Varikoz tomirlari: bo'rtib ketgan, shishgan, binafsha rangli, o'ralgan tomirlar, faqat terining ostida ko'rinadi. Tomirlar ichidagi shikastlangan klapanlar bunga sabab bo'ladi.

O'rgimchak tomirlari: tizzalar, boldirlar yoki sonlarda qizil yoki binafsha rangli mayda portlashlar. Shishgan kapillyarlar (kichik qon tomirlari) bunga sabab bo'ladi.

Klippel-Trenaunay sindromi (KTS): kam uchraydigan tug'ma (tug'ilishda mavjud) qon tomir kasalligi.

May-Tyurner sindromi (MTS): Sizning o'ng yonbosh arteringiz chap yonbosh venangizni siqadi, bu sizning chap ekstremitangizda chuqur tomir trombozi (DVT) xavfini oshiradi.

Torakal chiqish sindromi (TOS): pastki bo'yin, qo'ltiq va yuqori ko'krak mintaqasida nervlar va / yoki qon tomirlari (arteriyalar va tomirlar) siqilishi, shikastlanishi yoki tirnash xususiyati bilan yuzaga keladigan kasalliklar guruhi.

Surunkali venoz etishmovchilik (CVI): venoz devor va / yoki oyoq tomirlaridagi klapanlar samarali ishlamas, qonning oyoqlaringizdan yurakka qaytishini qiyinlashtiradigan holat.

Qon tomir kasalliklari bilan siz qila oladigan eng yaxshi narsa hushyor bo'lishdir. Hech qanday tibbiy ko'rikdan yoki dori dozasini o'tkazib yubormang. Ba'zi qon tomirlari bilan bog'liq muammolar oilalarda yuzaga kelganligi sababli, sog'lig'ingiz haqida ma'lumotni oilangiz bilan bo'lishish ularga qon tomir kasalliklarining oldini olish va ehtiyot bo'lishga yordam beradi. Oilangizni qon bosimi va xolesterin miqdorini tekshirishga taklif qiling, chunki ularning yuqori miqdori qon tomir kasalliklari xavfini tug'diradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Shpynova Irina Aleksandrovna, Bartosh-yashil Svetlana Yurievna, Novikov Vladimir Igorevich Ishemik mitral etishmovchilik // Sankt-Peterburg universiteti axborotnomasi. Dori. 2012. № 1.

2. Borisov I.A., Krylov Vladislav Viktorovich, Dalinin V.V. Ishemik kelib chiqishi mitral etishmovchiligi haqidagi zamonaviy g'oyalar // Klinik tibbiyot. 2015 yil. 12-son. .

3. Cherepanova E.V., Gurevich M.A. Mitral etishmovchilik: tizimlashtirish, konservativ va jarrohlik davolash // Tizimli gipertenziya. 2017 yil. 1-son. .

4. Shevchenko Yu.L., Volkova L.V., Gudimovich V.G., Zikov A.V. Og'ir mitral etishmovchilik: regurgitatsiya darajasini baholash // Milliy tibbiyot va jarrohlik markazining axborotnomasi. N.I.Pirogova. 2016 yil. 3-son. .

5. <https://www.healthline.com/health/nervous-system-diseases#when-to-get-care>

6. <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/17604-vascular-disease>